

СТАНОВИЩЕ

От: доц.д-р Николай Христов Щерев;
катедра „Индустиален бизнес“, УНСС-София;
научна специалност: Икономика и управление

Относно: дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование: 3.Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7.Администрация и управление, научна специалност 05.02.21.„Организация и управление на производството (по отрасли)“

Автор на дисертационния труд: Константин Валентинов Стоянов

Тема на дисертационния труд: *Функции и организация на социалното предприемачество в България*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 1022/21.04.2016г. на Ректора на Тракийски университет – Стара Загора, както и Решение на научното жури за определяне на рецензенти по процедурата на защита на дисертационния труд.

1. Обща характеристика на представения дисертационен труд

- Структура, обем

Дисертационният труд на тема „Функции и организация на социалното предприемачество в България“, представен от докторант Константин Стоянов, е в обем от 207 стр. като е структуриран в: увод, изложение в три глави, общи изводи от дисертационното изследване, и препоръки. Представено е 1 приложение: анкетна карта „Социалното предприемачество в България“.

В структурно отношение представеният за рецензиране дисертационен труд може да се оцени положително: изведени са основни теоретични постановки, свързани със социалната икономика, социалното предприемачество и социалното предприятие в Първа глава на труда; проведен е сравнителен анализ на основни фактори на социалното предприемачество в 3 европейски страни във Втора глава, и е представен анализ на организацията на социалното предприемачество и социалните предприятия в България в Трета глава.

- Кратка оценка за: актуалност на темата; цел; задачи; обект; предмет; основна теза; степен на познаване на научна литература и изследваната проблематика.

Основните елементи, представляващи концептуалната рамка на дисертационния труд, са представени в уводната част.

Актуалността на представения изследователски проблем е безспорна: чрез създаване и управление на социални предприятия посредством насърчаване на социално предприемачество да се развият основите на съвременната Европейска икономика. Тази актуалност е маркирана в уводната част, но е защитена в една задоволителна степен в първата глава на дисертационния труд.

Изведената концепция на дисертационното проучване чрез: основна цел, задачи и изследователска теза може да се оцени високо. Целта и задачите са кратки и точни, и са логически обвързани с основната изследователска теза. Концептуалната рамка на

дисертационното изследване е подходящо представена в увода на дисертационния труд.

Обектът и предметът са коректно дефинирани. С оглед на многообразието в дефиниции на обекта и предмета на изследване, подробно разгледани в първа глава на труда, дисертационният труд определено би спечелил още повече, ако при дефиниране на обекта са били изведени ограничения на обекта и предмета, които ограничения следва да дадат по-точна представа за обхвата на дисертационния труд.

Библиографската справка съдържа 330 източника, от които 39 на български език, 205 – на чужд език и 85 електронни източника. Прегледът на литературата показва, че докторантът познава както теоретичния фундамент по дефинирания изследователски проблем, така и съвременни методически и приложни изследвания, свързани с предмета и обекта на дисертационното проучване.

2. Преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд

Уводната част дефинира коректно структурата на дисертационния труд и дава подходяща представа за логическата рамка на дисертационното изследване.

Първа глава на дисертационния труд представя авторово проучване на теоретичните основи на социалната икономика и свързаните понятия като: социално предприятие и социално предприемачество. Положителната оценка на съдържанието тази глава се основава на факта, че теоретичния преглед започва от първите публикации по предмета на изследване от началото на 19в. и достига до последните години от началото на второто десетилетие на 21в. В рамките на тази глава докторантът е представил развитието на теоретичните основи за категориите „социална икономика“, „социално предприемачество“ и „социално предприятие“ в САЩ, Европа и в България. Като резултат на проведения теоретичен анализ в параграф 4 на главата е извел и методическата рамка на изследване и анализ. Подходящо са аргументирани основните елементи на избора от автора метод на приложен анализ: институционален анализ на проблема.

Във втора глава докторантът е провел сравнителен институционален анализ на състоянието на социалните предприятия и социалното предприемачество в 3 европейски страни: България и 2 други европейски страни, приети като еталон: Австрия и Литва. Положителна оценка заслужават както проведения анализ на основни елементи на институционалното съществуване на социалните предприятия и социалното предприемачество в тези страни, така и систематизацията на основните прилики и различия в предмета и обекта на изследване между трите страни. Висока оценка в това направление заслужава проведеното картографиране на социалните предприятия (стр.125-127) в тези страни.

Третата глава на дисертационния труд съдържа резултати от проведено авторово изследване по проблемите на организацията и управлението на социалното предприемачество и социалните предприятия в България. Изследването е проведено на база вторично изследване в базата данни на НСИ и на база първично изследване сред самоопределили се като социални предприятия в България. Анализът позволява да се оцени не само текущото състояние на социалните предприятия в страната, но и да се направят изводи относно тенденциите за подобряване/влошаване в този сектор. Положителна оценка заслужават и изведените по-важни обобщения от практическото изследване в самостоятелен параграф на трета глава, в който параграф са синтезирани

тези благоприятни и неблагоприятни фактори, чрез изменението на които следва да се търси развитие на социалните предприятия и социалното предприемачество в България.

В обобщение, в представения дисертационен труд са използвани адекватни подходи и методи на научно изследване. Извършените теоретични обобщения, синтез на методическия инструментариум и практико-приложни анализи показват, че докторантът владее и демонстрира усвоени от него ключови умения да обобщава теоретични постановки; да извършва синтез на теоретични концепции и методически инструменти; да провежда теоретичен и приложен критичен анализ при използване на разнообразни литературни източници и приложна информация, събрана чрез различни методи.

3. Преценка на структурата и съдържанието на автореферата

Основните и най-значими съдържателни моменти на дисертационния труд са намерили своето адекватно място в представения за рецензиране Автореферат на дисертационния труд. Авторефератът е в обем от 40 страници като коректно представя основните тези, изводи и резултати, развити подробно в дисертационния труд. Структурата и съдържанието на автореферата са в съответствие със законовите и подзаконовите изисквания. Представените доказателства: 3 статии на англ. език отразяват важни съдържателни части от дисертационния труд и напълно удовлетворяват изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси в дисертационния труд

Безспорно представеният за рецензиране дисертационен труд притежава редица приноси. Като цяло приемам дефинираните от докторанта в Автореферата и в Справката за приносите 5 приносни момента, които могат да се прецизират до следните:

- Извършен е исторически теоретичен преглед на основни теоретични концепции и категории понятия в областта на социалната икономика, социалните предприятия и социалното предприемачество.

- Разработена е и е предложена подходяща методическа схема за институционален анализ на социалните предприятия и социалното предприемачество. На този основа е предложена подходяща схема за картографиране на социалните предприятия и социалното предприемачество в различни социални и икономически системи.

- Проведен е анализ на състоянието и тенденциите при организация и управление на социалните предприятия в България на основата на официални статистически данни.

- Разработена е и е приложена подходяща методическа схема за приложен анализ на факторите, влияещи върху развитието на социалните предприятия и социалното предприемачество в България. На този основа са изведени и адекватни препоръки за подобряване, растеж и развитие на социалните предприятия в страната.

5. Критични бележки и препоръки

Независимо от общото ми положително становище и висока оценка за постиженията в дисертационния труд, могат да се открият и някои спорни моменти.

- Въпреки, че положителна оценка заслужава теоретичното проучване и представеното многообразие в понятията по предмета и обекта на изследване, считам че дисертацията би спечелила, ако авторът е извел в самостоятелен параграф своето работно понятие по основните категории: социална икономика, социално предприемачество и социално предприятие. Основание за това са следните моменти, разгледани в първа глава на труда:

- социалната икономика и солидарната икономика са приети като синоними. При това социалната икономика е представена като: 1. икономически модел, и 2. (третичен) сектор на икономическата система.

- социално предприятие и социално предприемачество: икономически и/или социален партньор.

- Независимо, че общата оценка на съдържанието на втора глава на дисертационния труд е положително, считам, че докторантът е могъл да направи още по-директни сравнения между трите страни при картографиране на социалните предприятия в тях. Това би позволило да се отговори на въпросите:

- Какво следва да „купи“ България от Австрия и Литва по отношение на институционализирането на социалното предприемачество и социалните предприятия и Защо?

6. Заключение

Предложеният дисертационен труд от *Константин Валентинов Стоянов* на тема „*Функции и организация на социалното предприемачество в България*“ напълно отговаря на изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и на Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Тракийски университет – Стара Загора за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

Като имам предвид посочените по-горе характеристики на дисертационния труд, качествата на автора и научно-приложните приноси в дисертационния труд, считам, че той представлява завършено оригинално авторско изследване. Това ми дава основание да изразя своето **ПОЛОЖИТЕЛНО** становище на *Константин Валентинов Стоянов* да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование: 3. *Социални, стопански и правни науки*, професионално направление 3.7. *Администрация и управление*, научна специалност 05.02.21. „*Организация и управление на производството (по отрасли)*“.

12 Май 2016г.
гр.Стара Загора

Подпис:
/доц.д-р Николай Щерев/